

ASSESSMENT OF SOUND BASED SENTENCE METHOD ON THE BASIS OF TEACHERS' VIEWS

SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Bekir YILDIZ¹
Lütfi ÜREDİ²
Sait AKBAŞLI³

Abstract

The purpose of this study is to define the teachers' views on the "Sound Based Sentence Method" and to determine the problems regarding this method and to put forward solutions. A two-phase questionnaire form developed by the authors has been used as a means to gather data in the study. The first part of the questionnaire form contains some individual information about the teachers and a five-scale likert type assessment tool developed by the authors and consisting 16 articles has been used in the second part of the study. The respondents' views have been assessed in terms of their gender, age, civil service seniority, the faculties from which they have graduated and the branch variables. The study in descriptive research model has been carried out in a quantitative method and it has been conducted in accordance with the maximum variation sampling. The study group comprises 302 first-grade teachers working in 88 primary schools in five different districts (Mezitli, Yenişehir, Toroslar, Akdeniz, Erdemli) of the Mersin province. In the analysis of the data, "SPSS For Windows 20" package program has been used. While analyzing, descriptive statistical techniques (percentage, arithmetic mean) and parametric tests (t-test, analysis of variance) have been used. Cronbach's alpha reliability coefficient of the questionnaire is 0,674. The first-grade teachers have marked the "Agree" option as regards the effectiveness and efficiency of the sound based sentence method ($\bar{x}=3,409$). The study where the sound based sentence method is assessed on the basis of the teachers' views has been evaluated in terms of the gender, age, seniority in the civil service, the number of students and the faculty from which they have graduated. While the teachers' views do not show a statistically significant difference in terms of the gender, seniority in the civil service, the number of students and the faculty from which they have graduated, there is a significant difference in terms of the variation of age.

Key Words: Sound based sentence method, teacher, student.

Özet

Bu araştırmanın amacı, "Ses Temelli Cümle Yöntemi" hakkında öğretmen görüşlerini belirlemek, bu yönetime yönelik sorunları tespit etmek ve çözüm önerileri sunmaktır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formunun ilk bölümünde öğretmenlerin bazı kişisel bilgileri, ikinci bölümünde de araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 20 maddeden oluşan likert tipinde beş dereceli bir ölçme aracı kullanılmıştır. Katılımcıların görüşleri cinsiyet, yaş, memuriyet kıdemi, mezun olunan fakülte ve branş değişkenleri açısından değerlendirilmiştir. Betimsel tarama modelindeki araştırma nicel yöntemle yapılmış, amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Mersin ilinin beş farklı ilçesindeki (Mezitli, Yenişehir, Toroslar, Akdeniz, Erdemli) 88 ilkokulunda görev yapan 302 birinci sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Uygulama esnasında maddeleri eksik bırakanlar ankete gerekli hassasiyeti göstermeyenler ayıklanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde "SPSS For Windows 20" paket programı kullanılmıştır. Analiz yapılırken betimsel istatistik teknikleri (yüzde, aritmetik ortalama) ve parametrik testler (t testi, varyans analizi) kullanılmıştır. Anketin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,674'tür. Ses temelli cümle yönteminin etkililiği ve yeterliliği konusunda birinci sınıf öğretmenleri "Katılıyorum" şeklinde bir görüş bildirmişlerdir ($\bar{x}=3,409$). Ses temelli cümle yönteminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirildiği çalışma cinsiyet, yaş, memuriyet kıdemi, öğrenci sayısı ve mezun olunan fakülte değişkenlerine göre değerlendirilmiştir. Cinsiyet, memuriyet kıdemi, öğrenci sayısı, mezun olunan fakülte değişkenlerine göre öğretmen görüşleri anlamlı bir farklılık göstermezken yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ses temelli cümle yöntemi, öğretmen, öğrenci.

¹ yildizbekir086@gmail.com

² Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi/ İlköğretim Bölümü A.B.D. lutfuredi@mersin.edu.tr

³ Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi/ İlköğretim Bölümü A.B.D. sakbasli@mersin.edu.tr

Giriş

Gelişimin, değişimin, dönüşümün kaçınılmaz olduğu günümüzde çağa ayak uydurabilmek, yenilikleri takip edebilmek dilin temel becerilerini bilmekten, iyi bir okuryazar olmaktan geçmektedir. Sistemli bilgi edinimi ve aktarımının, farklı bakış açıları kazanımının, doğru sonuçlara varabilmenin temelini okuma-yazma oluşturmaktadır (Duran ve Çoban, 2011).

Okur-yazar bir birey olmanın temelini atıldığı ilköğretim birinci sınıf, ayrı bir öneme sahiptir. 2005-2006 yılında uygulamaya konulan Türkçe dersi öğretim programında ilk okuma yazma ile ilgili olarak “*ilköğretim birinci sınıftan itibaren etkili bir okuma yazma öğretimi gerçekleştirmek; düşünen, anlayan, sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi kullanabilen ve sorun çözebilen bireylerin yetişmesi amaçlanmıştır.*” (MEB, 2005: 233). Okuma-yazmayla birlikte çocuk sosyal hayata alışmakta, karşısındaki insanın yazılı olarak verdiği mesajı okuyarak anlamakta, kendi duygu ve düşüncelerini başka insanlara yazılı olarak ifade etme becerisi kazanmaktadır (Turan ve Yalçın, 2009). Nitelikli bir okuryazar olmanın öneminin her geçen güç arttığı günümüzde “Nasıl öğretilim” sorusu sıkça sorulur olmuştur. Bu çalışmada ülkemizde 2005-2006 yılından beri uygulanmakta olan Ses Temelli Cümle Yöntemi (STCY), yöntemin uygulayıcıları olan 1.sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmiştir.

Ülkemizde 2005’te uygulamaya konulan öğretim sistemine kadar harf, ses, cümle, sözcük ve öykü yöntemleri kullanılmıştır (Demirel, 2006: 14). 2005-2006 eğitim-öğretim yılında ses temelli cümle yöntemi ve bu yönteme bağlı olarak bitişik eğik el yazı öğretimi uygulamalarına geçilmiştir. Bu konuyla ilgili değişik araştırmalar yapılmış ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Ses temelli cümle yöntemiyle daha kısa sürede okumaya geçildiği, dinleme becerilerinin daha iyi geliştirildiği, öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere daha çabuk okuma yazma öğretildiği, bu yöntemin Türkçenin ses yapısına daha uygun olduğu tespit edilmiştir (Tok ve Mazı, 2008). Her üç yılda bir yapılan ve uluslararası eğitim ölçme değerlendirme sistemi olarak adlandırılan PISA 2012 sonuçlarına göre Türkiye, okuma yazma becerilerinde 65 ülke arasında 42. sırada yer bulabilmiştir. Bu sıralama ise OECD ortalamasının çok altındadır.

Yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak yürütülen STCY’nde okuma yazma sürecine seslerle başlanması, düzenli ses öğretimi, seslerle harfler arasında ilişkiler kurulması ve ses bilincinin kazandırılarak beynin işleyişi temelinde uygulamalar yürütülmelidir (Güneş, 2007). Bu yöntemde anlamlı birkaç ses verdikten sonra seslerden hecelere, hecelerden kelimelere kelimelerden cümlelere geçerek kısa sürede okuma yazma uygulamaları yürütülmektedir. Birinci sınıf Türkçe öğretim programında geniş yer bulan STCY’nin özellikleri şöyle sıralanabilir (MEB, 2005):

- 1) STCY’nde ilk okuma-yazma öğretimi, dinleme, konuşma becerilerinden kopuk sadece okuma-yazma becerilerini geliştirme olarak değil Türkçe öğretiminin beş öğrenme alanı ile birlikte yürütülmektedir.
- 2) İlk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanması, seslerin birleştirilmesi ile anlamlı hecelerin, hecelerin birleştirilmesi ile de anlamlı kelimelerin oluşturulması ve cümlelere ulaşılması öğrencinin bilgileri yapılandırmasını kolaylaştırmaktadır. Bu yönüyle STCY yapılandırıcı öğrenme yaklaşımına uygun bir yöntemdir.
- 3) Türkçede her harf bir sesi karşıladığından bu yöntem Türkçenin ses yapısına uygundur.
- 4) Bu yöntem öğrencilerin duyduğu ve çıkardığı seslerin bilincine varmasını sağlamaktadır. Böylece öğrencilerin dil gelişimine (doğru telâffuz, akıcılık, sesleri ayırt etme vb.) katkıda bulunmaktadır.
- 5) Öğrencilerin bütün sesleri öğrenmesi, yazma sürecinde kelimeleri doğru yazmalarını sağlamaktadır.

- 6) Öğrenci yazı ile konuşma arasındaki benzerlikleri görmekte, yazının harflerin birleştirilmesiyle; konuşmanın ise seslerin birleştirilmesiyle yapıldığını anlamaktadır.
- 7) Öğrencilerin sözlü dilden yazılı dile geçmesini kolaylaştırmaktadır.
- 8) Bu yöntem ilk okuma-yazmayı öğrenme sürecinde öğrencilerin bireysel, zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktadır.

2005-2006 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan ilköğretim programıyla ses temelli cümle yönteminin aşamaları şu şekilde açıklanmıştır.

- 1) İlk okuma yazmaya hazırlık
- 2) İlk okuma ve yazmaya başlama ve ilerleme
  - a) Sesi hissetme ve tanıma,
  - b) Sesi okuma ve yazma,
  - c) Seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma,
  - d) Metin oluşturma.
- 3) Okuryazarlığa ulaşma (MEB, 2005).

STCY yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak öğrencinin ön bilgilerinden hareketle yeni bilgilerin yapılandırılmasını amaçlar. Sesler öğrencilere verilmeden önce günlük yaşamla bütünlük oluşturacak şekilde ilişki kurularak hissettirilmek istenir. Hissettirilen her bir ses bir önceki öğretilen seslerle anlamlı bir hece veya kelime oluşturarak görsel unsurlarla anlamlandırması yapılır. Aşamalı olarak da seslerden hecelere, kelimelere, cümlelere ulaşılır. Cümlelerle metin oluşumu sağlanarak okuryazarlığa erişim sağlanır (Akyol ve Temur, 2008).

Tablo 1. Ses Temelli Cümle Yöntemine Göre Harflerin Öğretim Sırası

	Küçük Harfler	Büyük Harfler
1.Grup	e, l, a, t	E, L, A, T
2.Grup	i, n, o, r, m	İ, N, O, R, M
3.Grup	u, k, ı, y, s, d	U, K, I, Y, S, D
4.Grup	ö, b, ü, ş, z, ç	Ö, B, Ü, Ş, Z, Ç
5.Grup	g, c, p, h	G, C, P, H
6.Grup	ğ, v, f, j	Ğ, V, F, J

Seslerin/harflerin öğretiminde alfabedeki sıralama değil; yukarıda verilen sıralama takip edilmektedir. Bu sıralamada Türkçenin ses yapısı, harflerin yazım kolaylığı, anlamlı hece ve kelime üretmedeki işlevlik dikkate alınmıştır. Ayrıca, bu gruptaki bazı seslerin/harflerin yerleri değiştirilerek farklı gruplamalar da yapılabilir. Ancak bu düzenleme Türkçe dersi öğretim programının anlayışına, tematik yaklaşıma ve ses temelli cümle yöntemine uygun olmalıdır (MEB, 2009: 241). Ses/harf öğretim programının esnek olarak uygulanabilmektedir ve katılımcılar seslerin/harflerin öğretim sıralamasını uygun bulmaktadırlar.

Amaç

Eğitim programlarının aktif uygulayıcı konumunda olan öğretmenler, programın olumlu ve olumsuz yönlerini en iyi gören konumundadır (Durukan ve Alver, 2008). Okuma yazma öğretim programının uygulanması sırasında karşılaşılan sorunları öğretmen görüşlerine göre değerlendirmek, buna göre programın iyileştirilmesine yönelik öneriler geliştirmek, eğitim sorunları kaynağından çözmenin bir yoludur (Çelenk, 2002, 42). Bu düşüncelerden yola çıkarak araştırmanın amacı: "STCY'ne ilişkin birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek" olarak ortaya konulmuştur. Alt amaçlar ise aşağıda verilmiştir.

1. Birinci sınıf öğretmenlerinin STCY hakkındaki genel görüşleri nelerdir?
2. Birinci sınıf öğretmenlerinin STCY'nin aşamalarına yönelik görüşleri nelerdir?
3. STCY'nin uygulayıcıları olan birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile cinsiyetleri, yaşları, memuriyet kıdemleri, sınıflarındaki öğrenci sayıları ve mezun oldukları program değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mı?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modelinde yapılmıştır. Konu ile ilgili alan taraması yapılmış, öğretmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmiş ve uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmacılar tarafından likert tipi bir anketle geliştirilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcıların cinsiyetini, yaşını, mesleki kıdemini, öğrenci sayılarını ve mezun olduğu fakülteyi belirlemeye yönelik değişkenlerden oluşmaktadır. İkinci bölüm katılımcıların ses temelli cümle yöntemine yönelik birinci sınıf öğretmenlerinin düşüncelerini ortaya kayacak nitelikte 20 maddelerden oluşmaktadır. Ankette yer alan “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde derecelendirilen maddeler sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde puanlanmıştır. Anket 302 ilkokul birinci sınıf öğretmenine maksimum çeşitlilik ilkesiyle uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Mersin ilinin beş farklı ilçesindeki (Mezitli, Yenişehir, Toroslar, Akdeniz, Erdemli) 88 ilkokulda görev yapan 1632 birinci sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem sayısı belirlenirken (Anderson, 1990, Akt: Balcı, 2004) tablosunda verilen sabit değerler dikkate alınmıştır. Araştırmanın örnekleme ise maksimum çeşitlilik yöntemiyle seçilen 302 birinci sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Buradaki amaç, küçük bir örneklem oluşturmak ve örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Tablo 2. Katılımcıların Betimsel Özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Erkek	155	51,7
	Kadın	147	48,3
Yaş	25 ve altı	6	1,7
	26-35 yaş	58	19,2
	35-45 yaş	94	31,3
	46-55 yaş	108	35,8
	56 ve üstü	36	11,9
Kıdem	0-5 yıl	13	4,3
	6-10 yıl	41	13,6
	11-15 yıl	30	9,9
	16-20 yıl	62	20,5
	21-25 yıl	48	15,9
	26-30 yıl	59	19,5
	31 ve üstü yıl	49	16,2
Öğrenci Sayısı	10-15 öğrenci	38	12,3
	16-20 öğrenci	72	23,8
	21-25 öğrenci	77	25,5
	26-30 öğrenci	34	11,3
	31-35 öğrenci	33	10,9
	36-40 öğrenci	48	15,9
	Eğitim Fak.	180	59,6

Fakülte	Açık Öğretim Fak.	12	3,6
	Öğretmen Yük.O.	53	17,5
	Eğitim Enstitüsü	38	12,5
	Diğer	19	6,3

Tablo 2'ye göre katılımcıların % 48,3'ünün kadın, % 51,0'ının erkek olduğu görülmektedir. Bu oran araştırmanın cinsiyet dağılımını dengede tutacak durumdur. Tablodaki yaş değerlerine bakıldığında katılımcılardan 0-5 yaş arası olanlar % 4,3 ile 13 kişi, 26-35 yaş arası % 19,2 ile 58 kişi, 35-45 yaş arası % 31,3 ile 94 kişi, 46-55 yaş arası % 35,8 ile 108 kişi, 56 ve üstü yaşta olanlar ise % 11,9 ile 36 kişidir. Bu dağılım katılımcıların çoğunluğunun orta yaş ağırlıklı olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların kıdem dağılımını; 0-5 yıl arası % 4,3 ile 13 kişi, 6-10 yıl arası % 13,6 ile 41 kişi, 11-15 yıl arası % 9,9 ile 30 kişi, 16-20 yıl arası % 20,5 ile 62 kişi, 21-25 yıl arası % 15,9 ile 48 kişi, 26-30 yıl arası % 19,5 ile 59 kişi, 31 ve üstü yıl çalışanlar % 16,2 ile 49 kişi oluşturmaktadır. Bu veriler dikkate alındığında, araştırmaya katılan 1.sınıf öğretmenlerinin mesleklerinde tecrübeli olduğu söylenebilir. Ses temelli cümle yönteminin 2005-2006 eğitim öğretim yılından beri uygulandığı düşünülürse katılımcıların yaklaşık % 80'e yakını çözümleme yöntemini kullanarak okuma-yazma öğretimi yaptığı çıkarılabilir. Bu durum ses temelli cümle yönteminin olumlu olumsuz taraflarını daha iyi görmeyi, önceki yöntemle yeni yöntemi karşılaştırarak değerlendirmeyi daha sağlıklı yapabilmeyi kolaylaştırmaktadır.

Fakülte bazında katılımcılar incelendiğinde; % 59,6 oranında eğitim fakültesi, % 3,6 oranında Açık öğretim Fakültesi, % 17,5 oranında Öğretmen Yüksek Okulu, % 12,5 oranında Eğitim Enstitüsü, % 6,3 oranında diğer fakülte mezunları bulunmaktadır. Bu durum katılımcıların büyük çoğunluğunun Eğitim Fakültesi mezunu olduğu ve eğitim formasyonunu aldığını göstermektedir. Açık öğretim Fakültesi mezunlarının %3,6 oranında olması öğretmenlerin neredeyse tamamının örgün eğitimden geçerek mesleğe başladığını ortaya koymaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama aracını araştırmacılar tarafından geliştirilen "Ses Temelli Cümle Yöntemine Yönelik Öğretmen Görüşleri" isimli 5'li likert tipi anket oluşturmaktadır. Anket öncesi konu ile ilgili alan taraması yapılmış, öğretmenlerle ön görüşmeler gerçekleştirilmiş ve hazırlanan sorular Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki uzmanların görüşleri neticesinde düzenlenmiştir. Ayrıca soru kökleri sınıf öğretmenliği alanında çalışan ve ilk okuma ve yazma öğretimi dersinde görev almış öğretim üyelerinin uzman görüşlerine başvurularak düzenlenmiştir. Anket toplam 20 madde içermektedir. Hazırlanan anket evreni temsil edecek şekilde 54 birinci sınıf öğretmenine uygulanmış ve anket üzerinde kısmi düzeltmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda hazırlanan 20 maddelik anket 302 birinci sınıf öğretmenine bire bir görüşme gerçekleştirilerek uygulanmıştır. Araştırma öğretmenlerin gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Ankete gerekli özeni göstermeyen, bazı maddeleri doldurmayan katılımcılar çalışma dışı bırakılmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış olarak okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 256). Buradan hareketle elde edilen veriler değerlendirmeye alınarak 302 adet anket 5'ten (her zaman) 1'e (hiç) doğru derecelendirme yapılarak SPSS 20 paket programına girilerek analiz edilmiştir. Anketi tek tema olarak cinsiyet, yaş, memuriyet kıdemi, öğrenci sayısı ve mezun olunan fakülte bazında gruplamalar yapılmış, her soru maddesi beşli dereceleme ölçeğine göre; kesinlikle katılıyorum (5),

katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), hiç katılmıyorum (1) şeklinde kodlanarak veri girişi yapılmıştır.

Elde edilen verileri çözümlenmede betimsel istatistik tekniklerinden frekans, yüzde, aritmetik ortalama kullanılmıştır. Değişkenlerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek için tek örneklemlili Kolmogorov Simirnov testi yapılmıştır. Verilerin dağılımı normal dağılım gösterdiğinden parametrik testlerden t testi ve varyans analizi yapılmıştır.

Süreksiz olan ölçekteki cevap seçenekleri, istatistiksel işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen bir ölçekle “sürekli” hale getirilmiştir. Ölçme aracının aralığı 4/5=80'dir. Buna göre ölçme aracında ses temelli cümle yöntemine ilişkin öğretmen görüşlerinin sınırları şöyledir:

1.00-1.80 Kesinlikle Katılmıyorum

1.81-2.60 Katılmıyorum

2.61-3.40 Kararsızım

3.41-4.20 Katılıyorum

4.21-5.00 Kesinlikle Katılıyorum şeklinde yorumlanmıştır.

BULGULAR

Tablo 3. Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Görüşler

	Maddeler	$\bar{X}$	Ss	Karşıladığı Değer
1.	STCY'nde harflerin öğretim sırasını uygun buluyorum.	3,79	1,07	Katılıyorum
2.	STCY'nin aşamalı bir sıra izlemesi uygulamada kolaylık sağlar.	4,31	0,83	Kesinlikle Katılıyorum
3.	Okuma yazmaya geçiş öncesi verilen hazırlık sürecini yeterli buluyorum.	3,78	1,03	Katılıyorum
4.	İlk okuma yazma öğretimine yönelik olarak öğrencilerimin bedensel gelişimini tamamladığını düşünüyorum.	3,54	1,19	Katılıyorum
5.	Türkçe öğretim programında ses öğretimi ile ilgili planlanan zamanlama yetersizdir.	3,12	1,12	Kararsızım
6.	Öğrencilerin sesi hissetme ve tanıma aşamasında tanıtılan sesi kolayca fark edebildiklerine şahit oldum.	3,70	0,91	Katılıyorum
7.	Tanıtılan sesler, içinde geçtiği sözcüklerde öğrenciler tarafından kolayca bulunmaktadır.	3,81	0,88	Katılıyorum
8.	Öğrencilerin birbirine yakın sesleri karıştırdığını düşünüyorum.	3,78	0,96	Katılıyorum
9.	STCY'nde verilen sesler harf yazımında karşılığını bulduğunu düşünüyorum.	3,68	0,95	Katılıyorum
10.	Öğrencilerin sesleri çıkartmaları hususunda zorlandığını görüyorum.	3,21	1,15	Kararsızım
11.	Öğrencilerin sesleri birleştirmede zorlandığını düşünüyorum.	3,72	1,18	Katılıyorum
12.	Öğrencilerin açık heceleri okumakta zorlandığını görüyorum.	2,52	1,26	Katılmıyorum

13.	Öğrencilerin kapalı heceleri okumakta zorlandığını görüyorum.	3,30	1,15	Kararsızım
14.	STCY ile okuma yazma öğrenen öğrencilerin okurken heceleri yanlış ayırdığını görüyorum.	3,55	1,11	Katılıyorum
15.	STCY'ndeki hece, sözcük, cümle, metin oluşturma sürecinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşünüyorum.	3,63	1,07	Katılıyorum
16.	STCY ile okuma yazma öğretiminde öğrencilerin cümle kurmada zorlandığını düşünüyorum.	3,10	1,13	Kararsızım
17.	1.sınıf Türkçe öğretim programının metin oluşturma çalışmalarında yetersiz olduğunu düşünüyorum.	3,34	1,10	Katılıyorum
18.	STCY'nin öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirdiğini düşünüyorum.	3,55	1,19	Katılıyorum
19.	STCY ile öğrencilerin kısa sürede okuryazarlığa ulaştığını düşünüyorum.	3,87	1,42	Katılıyorum
20.	STCY'nin öğrencilerin sözlü dilden yazılı dile geçişini kolaylaştırdığını düşünüyorum.	3,65	1,06	Kararsızım
	Toplam	3,52	1,17	Katılıyorum

Tablo 3'te öğretmenlere uygulanan ankete ilişkin ortaya çıkan görüşlerin ortalaması ve bu ortalamaların karşıladığı değerler yer almaktadır. Araştırmada katılımcı görüşlerinin aritmetik ortalaması dikkate alındığında “Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” derecelerinde hiçbir madde bulunmamaktadır. STCY'nin etkililiği ve yeterliliği konusunda 1. sınıf öğretmenleri genel olarak “Katılıyorum” şeklinde bir görüş belirtmişlerdir ($\bar{x} = 3,52$). Birinci sınıf öğretmenleri, STCY'nin değerlendirilmesi boyutunda en yüksek katılım puanını “STCY'nin aşamalı bir sıra izlemesi uygulamada kolaylık sağlar.” ($\bar{x} = 4,31$) maddesine vermişler ve “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Birinci sınıf öğretmenleri üçüncü sırada da “STCY'nde harflerin öğretim sırasını uygun buluyorum.” ($\bar{x} = 3,79$) maddesine olumlu katılım da bulunmuşlardır. İlköğretim Türkçe dersi(1-5.Sınıflar) öğretim programında, harflerin öğretiminde Tablo 1'deki sıralama takip edilmektedir.

STCY'nin aşamalarına yönelik olarak ortaya çıkmış öğretmen görüşlerinden “İlk okuma yazmaya geçiş öncesi verilen hazırlık sürecini yeterli buluyorum.” ($\bar{x} = 3,78$) maddesine “Katılıyorum” şeklinde görüş belirtilmiştir. İlk okuma yazmanın ilk aşaması olan “ilk okuma yazmaya hazırlık” için verilen sürecin öğretmenlerce yeterli bulunması, STCY'nin uygulanmasında öğrencilerin hazırbulunuşluğunun sağlanmasını ve ortaya çıkabilecek güçlüklerin azaltılmasını sağlayacaktır. “Tanıtılan sesler, içinde geçtiği sözcüklerde öğrenciler tarafından kolayca bulunmaktadır.” ($\bar{x} = 3,81$), “Öğrencilerin sesi hissetme ve tanıma aşamasında tanıtılan sesi kolayca fark edebildiklerine şahit oldum.” ($\bar{x} = 3,70$) maddelerine öğretmenlerin olumlu görüşte bulunması sesi hissetme ve tanıma aşamasında öğrencilerin güçlük yaşamadığını göstermektedir. Bu durumda, sesi hissetme ve tanıma aşamasında öğrenciler tanıtılan sesleri kolayca algılayabilmektedir. Sesi okuma ve yazma aşamasına yönelik olarak, “Öğrencilerin birbirine yakın sesleri karıştırdığını düşünüyorum.” ($\bar{x} = 3,78$), “STCY ile okuma yazma öğrenen öğrencilerin okurken heceleri yanlış ayırdığını görüyorum.” ($\bar{x} = 3,55$), “Öğrencilerin sesleri çıkartmaları hususunda zorlandığını görüyorum.” ($\bar{x} = 3,21$), “Öğrencilerin sesleri birleştirmede zorlandığını düşünüyorum.” ($\bar{x} = 3,72$), “Öğrencilerin açık heceleri okumakta

zorlandığını görüyorum.” ($\bar{x}=2,52$), “Öğrencilerin kapalı heceleri okumakta zorlandığını görüyorum.” ($\bar{x}=3,30$) maddelerine görüş bildirmişlerdir. STCY'nin sesi okuma ve yazma aşamasına yönelik olarak birbirine yakın seslerin karıştırıldığı, okurken hecelerin yanlış ayrıldığı, seslerin çıkartılması ve birleştirilmesi hususunda zorlanıldığı, kapalı hecelerin açık heceleri okumaya göre daha çok karıştırıldığı ortaya çıkmaktadır.

“STCY ile okuma yazma öğretiminde öğrencilerin cümle kurmada zorlandığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=3,10$), maddesine “Kararsızım”, “STCY'nin öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirdiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3,55$) maddesine ise “Katılıyorum” yönünde görüş ortaya konmuştur. Seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak uygulanmakta olan STCY ile öğrenciler cümle kurmakta belli ölçüde zorlansa da öğrencilerin kelime dağarcığının zenginleştirilmesinde etkin bir yöntem olarak görülebilir. Metin oluşturma aşamasına yönelik olarak öğretmenler, “STCY'ndeki hece, sözcük, cümle, metin oluşturma sürecinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşünüyorum.” ($\bar{x}=3,63$), “1.sınıf Türkçe öğretim programının metin oluşturma çalışmalarında yetersiz olduğunu düşünüyorum.” ($\bar{x}=3,34$) maddelerine görüş bildirmişlerdir. STCY'nin metin oluşturma sürecinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini fakat Türkçe öğretim programının metin oluşturmaya yönelik eksiklikler taşıdığı sonucuna ulaşılabilir. Ayrıca programa yönelik olarak öğretmenler, “Türkçe öğretim programında ses öğretimi ile ilgili planlanan zamanlama yetersizdir.” ($\bar{x}=3,12$) düzeyinde “Kararsız” bir görüş ortaya koymuşlardır.

STCY'nin son aşaması olan okuryazarlığa ulaşma aşamasına yönelik olarak İlkokul birinci sınıf öğretmenleri, “STCY ile öğrencilerin kısa sürede okuryazarlığa ulaştığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=3,87$) maddelerine “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişlerdir. “Ses temelli cümle yönteminin öğrencilerin sözlü dilden yazılı dile geçişini kolaylaştırdığını düşünüyorum.” ($\bar{x}=3,65$) maddesine “Katılıyorum” şeklinde bir görüşün ortaya çıktığı görülmektedir. STCY ile kısa sürede okuryazarlığa ulaşılacağı, sözlü dilden yazılı dile geçilebileceği konusunda birinci sınıf öğretmenleri olumlu görüş bildirmişlerdir.

STCY yönelik olarak öğrencilerin bedensel hazırbulunuşluğu konusunda öğretmenler, “İlk okuma yazma öğretimine yönelik olarak öğrencilerimin bedensel gelişimini tamamladığını düşünüyorum” ($\bar{x}=3,54$) maddesine “Katılıyorum” derecesinde kararlı bir görüş ortaya koymuşlardır.

STCY'ne İlişkin Birinci Sınıf Öğretmenlerine Ait Değişkenlerin İncelenmesi

Cinsiyete Göre:

Test edilecek değişkenin verileri normal dağılımdadır ve anket homojen bir yapıya sahiptir. STCY'ne ilişkin öğretmen görüşleri cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini bulmak için t testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Maarif Müfettişlerinin Yaptığı Rehberlik ve Denetim Uygulamalarının Kaldırılmasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılığı (t Testi)

Gruplar	N	$\bar{x}$	Ss	T	P
Erkek	154	68,29	7,29	0,054	0,957
Kadın	146	68,24	7,98		

Tablo 4'te de görüldüğü gibi p anlamlılık değeri $0,957 > 0,05$ 'den büyük olduğu için STCY'nin değerlendirilmesine ilişkin kadın erkek öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Yaşa Göre:

STCY'nin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşlerinin yaşa göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. STCY'nin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi boyutunda öğretmen görüşlerinin yaşa göre farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans Kaynağı	N	$\bar{x}$	Ss.	F	P
25 ve altı yaş	5	69,20	3,76	2,585	0,037
26-35 yaş	58	70,05	4,78		
35-45 yaş	95	67,47	9,81		
46-55 yaş	108	67,15	7,09		
56 ve üstü yaş	36	70,66	5,63		
Toplam	302	68,26	7,62		

$P < 0,05$

Tablo 5'te görüldüğü gibi p değeri $0,05$ 'ten küçük olduğu için ortalamalar arasında anlamlı bir fark vardır. Farkın hangi yaş grupları arasında olduğunu anlamak için Tukey HSD testine başvurulmuştur. 56 ve üstü yaştaki öğretmen grubu ile 35-45 yaş ve 46-55 yaş grubu öğretmenler anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Ses temelli cümle yönteminin öğretmenlerce değerlendirilmesinde 34-45 yaş ve 46-55 yaş grubu öğretmenler, 56 ve üzeri yaştaki öğretmenlere oranla daha yüksektir.

Kıdeme Göre:

STCY'nin öğretmenlerce değerlendirilmesi konusunda birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında memuriyet kıdemine göre farklılık olup olmadığını bulmak için varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Boyutunda Öğretmen Görüşlerinin Memuriyet Kıdemine Göre Farklılığı (Varyans Analizi)

Varyans kaynağı	N	$\bar{x}$	Sd.	F	P
0-5 yıl	13	68,30	2,78	0,978	0,440
6-10 yıl	41	69,82	5,18		
11-15 yıl	30	68,93	8,74		
16-20 yıl	62	67,79	9,82		

21-25 yıl	48	67,31	8,48		
26-30 yıl	59	67,03	6,32		
31 ve üstü yıl	49	69,55	6,74		

P>0,05

Tablo 6'da da görüldüğü gibi p değeri 0,44> 0,05 den büyük olduğu için STCY'nin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi boyutunda birinci sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında memuriyet kıdemi değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Öğrenci Sayısına Göre:

STCY'nin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi konusunda birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin okuttuğu öğrenci sayısına göre farklılık olup olmadığını bulmak için One Way ANOVA testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Boyutunda Öğretmen Görüşlerinin Öğrenci Sayısına Göre Farklılığı (Varyans Analizi)

Öğrenci sayısı	N	$\bar{x}$	Ss	F	P
10-15 öğrenci	37	67,56	6,53	1,661	0,144
16-20 öğrenci	72	66,59	8,56		
21-25 öğrenci	77	70,06	6,51		
26-30 öğrenci	34	68,41	8,17		
31-35 öğrenci	33	67,87	8,69		
36-40 öğrenci	49	68,57	7,12		

p>0,05

Tablo 7'de de görüldüğü gibi p değeri 0,14>0,05 olduğu için STCY'nin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi boyutunda öğrenci sayıları değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Mezun Olunan Program:

STCY'nin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi konusunda birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin mezun olunan programa göre farklılık olup olmadığını bulmak için One Way ANOVA testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Boyutunda Öğretmen Görüşlerinin Mezun Olunan Programa Göre Farklılığı (One Way ANOVA)

Programlar	N	$\bar{x}$	Sd.	F	P
Eğitim Fakültesi	181	68,62	7,72	1,310	0,266
Açıköğretim Fak.	11	65,09	7,86		
Öğrt. Yüksekokulu	53	67,96	6,16		
Eğitim Enstitüsü	38	69,18	6,75		
Diğer	19	65,63	11,03		

P>0,05

Tablo 8’de de görüldüğü gibi p değeri 0,266>0,05 olduğu için STCY’nin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi boyutunda mezun olunan program değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Sonuç ve Tartışma

Eğitim öğretim uygulamaları içerisinde bugüne kadar uygulanmış olan ilk okuma yazma yöntemlerinin tamamıyla doğru ve uygun olduğunu veya yanlış ve güçlükler oluşturduğunu söylemek mümkün değildir. STCY de kolaylıklar getirdiği kadar birtakım da güçlükler oluşturduğu araştırmacılar tarafından ortaya konmuştur (Maviş, Özel ve Arslan, 2014; Bay, 2010; Durukan ve Alver, 2008; Sağırlı, 2006; Yaşar ve Aktar, 2015). STCY’nin olumlu ve olumsuz yönlerinin tespit edilmek istendiği bu çalışmada yöneme yönelik katılımcıların görüşleri “Kesinlikle Katılmıyorum” ve “Katılmıyorum” derecelerinde hiçbir madde bulunmamaktadır. Bu durum 2005 yılından beri uygulanmakta olan ses temelli cümle yönteminin büyük ölçüde öğretmenler tarafından benimsendiğini ortaya koymaktadır. Gün ve Yıldız’ın (2007) STCY konusunda yaptığı araştırmada öğretmenlerin büyük çoğunluğu olumlu görüş belirtmiştir. STCY’nin okumaya geçiş zamanını kısalttığı, yaratıcılığı geliştirdiği, ezberciliği önlediği gibi olumlu katkılar sağladığı ortaya konmuştur. Yaşar ve Aktay (2015), STCY’ni öğrencilerin okumaya geçiş sürecini kısaltması bakımından çok yararlı bulmaktadır.

Yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanan ses temelli cümle yönteminin aşamalı bir sıra izlemesi ve harflerin öğretim sırası öğretmenlerce uygun bulunmaktadır. Duran ve Çoban (2011)’a göre de harflerin öğretimi sırasında önemli bir sorun bulunmamakla birlikte son grup seslerinin ilk gruplara kaydırılmasını ortaya koymuştur. Gün (2006)’ e göre öğrencilerin daha kolay öğrendiği seslerin öncelikli olarak öğretilmesi için ses gruplarının yeniden incelenmesi ve bazı seslerin yerlerinin değiştirilmesi gerekmektedir. Aktürk (2009) seslerin öğretim sırasının esnek tutulması gerektiğini ve kolay öğrendiği seslerin öncelikli olarak öğretilbileceğini belirtmiştir. Sönmez (2006) öğrencilerin bazı sesleri karıştırmasından dolayı ses gruplarının yeniden oluşturulması, yazılışları ve okunuşları birbirine yakın seslerin verilmiş sırasının değiştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Öz (2005), öğrencinin çevresinde sürekli duyduğu kullandığı işlek seslerin ilk gruplara alınması gerektiğini ifade etmiştir. Babayigit (2012), anlamlı hece, kelime ve cümlelerin daha erken olması

için sesli harflerin ilk üç grupta yer alması gerektiğini, seslendirmesi zor seslerin de en sonlarda verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Öğrenciler tanıtılan sesleri kolayca kelime içerisinde bulmaktadırlar. Bu durum sesi hissetme ve tanıma aşamasında sesler öğrenciler tarafından kolayca algılanabilmektedir. Bektaş (2007)' a göre de öğrencilerin büyük çoğunluğunun sesi hissetme ve tanıma aşamasında güçlük yaşamadıklarını bulgulanmıştır. Sesi hissetme ve tanıma aşamasında sesi anlamlı hale getirme, öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirme, birtakım görsellerden yararlanarak sesin hissettirilmesi gibi uygulamalar yürütülmektedir. Acat ve Özsoy (2006), sesi hissetme ve tanıma aşamasında görülen en büyük sorunun bazı seslerin karıştırılması olduğunu belirtmişlerdir. Kartal (2011), STCY' nin ilk aşaması olan sesi hissetme ve tanımaya yönelik Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzunda yer alan uygulamaların değerlendirilmesini amaçladığı çalışmada öğrencilerden uygulamaya geçirilmesi beklenen etkinlik ve çalışmaların kılavuzlarda ne düzeyde somutlaştırıldığı büyük önem arz etmektedir.

Öğretmenler, ses temelli cümle yönteminin, öğrencilerin okuma yazmaya geçiş sürecini kolaylaştırdığını ancak okurken heceleri ayırmakta birtakım sıkıntılar yaşandığını belirtmişlerdir. Belet ve Karadağ (2007), Şahin ve diğerleri (2006), Aktürk ve Taş (2011), Gün (2006), Gün ve Yıldız (2007), Gülbaş (2008) da ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazmaya daha erken geçildiğini ancak hecelerin bölünerek okunduğunu sonucuna ulaşmışlardır.

MEB (2005), STCY ile sözlü dilden yazılı dile geçişin kolaylaştığını ifade etmektedir. Fakat bu yöntemle sözlü dilden yazılı dile geçişin kolaylaştığı noktasında öğretmenler kararsız kalmışlardır. Ses temelli cümle yönteminin öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirdiği, hece, sözcük, cümle, metin oluşturma sürecinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiği ve okuma yazma öğretiminde öğrencilerin cümle kurmada zorluklar yaşayıp yaşamadığı noktasında da öğretmenler kararsız kalsa da Kartal (2011), seslerin öğretilmesi noktasında bir harfi karşılayan bir ses olması nedeniyle sorun yaşanmayacağına belirtmiştir. STCY'ne yönelik olarak öğretmenler; bu yöntemle öğrencilerin daha kısa zamanda okumaya geçtiğini ve dinleme becerilerini daha iyi geliştirdiğini, öğrenme güçlüğü çeken öğrencilere daha çabuk okuma yazma öğretildiği, öğrenciye bilgiyi kendisinin yapılandırmasına yardımcı olduğu, sözlü dilden yazılı dile geçişi kolaylaştırdığı ifade edilmiştir (Tok, Tok ve Mazi, 2008).

STCY'ne yönelik olarak öğretmenlerin kararsız görüşler taşıması ses temelli cümle yöntemiyle beraber yürütülen bitişik eğik el yazısının sorgulanmasını gerektirmektedir. (Aktürk ve Taş, 2011), Gülbaş (2008), Turan (2007) ve Samancı (2007) bitişik eğik yazı kullanımının ses temelli cümle yönteminin etkili ve verimli olmasını engellediğini belirtmişlerdir. Buna göre; ses temelli cümle yöntemi uygulanırken kullanılan bitişik eğik harfleri yazmada öğrencilerin zorlandığını belirtmişlerdir. Aktürk ve Mentiş-Taş (2011) da yöntemle yönelik yaptığı çalışmada bitişik eğik el yazı kullanımının STCY'nin etkili ve verimli olmasını engellediğini bu durumda yaptığı çalışma alanındaki okulöncesi okullaşma oranının düşük olmasından kaynaklanabileceğini belirtmiştir. STCY'nin etkin bir şekilde uygulanabilmesi bitişik eğik el yazı uygulamalarında yaşanan güçlüklerin giderilmesine bağlıdır. Okuma ve yazma öğretim yöntemlerinde yaşanan güçlüklerin azaltılmasında okulöncesi okullaşma oranının artırılması büyük katkı sağlayacaktır.

Öğretmenler, ilk okuma yazma öğretimine yönelik olarak öğrencilerinin bedensel gelişimini tamamladığını belirtmişlerdir. Türkçe öğretim programında ses öğretimine yönelik programın yetersizliği, öğrencilerin sesleri çıkartmaları hususunda zorlanıp zorlanmadığı, öğrencilerin sesleri birleştirmede, açık heceleri ve kapalı heceleri okumakta zorlanıp zorlanmadığı konularında öğretmenler kararsız bir fikir ortaya koymuşlardır. Beyazıt (2007) ve Özsoy (2006), öğrencilerin sesleri birleştirip parçadan bütüne ulaşmada güçlükler yaşandığını ortaya koymuştur. Duran ve Çoban (2011),

ünsüz harflere ünlü harf ekleyerek açık heceye ulaşmak heceyi yanlış okumayı getirebilir.

Ses temelli cümle yöntemine ilişkin olarak birinci sınıf öğretmen görüşleri cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, mezun olunan program değişkenleri açısından değerlendirilmiş ve değişken grupları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Yaş değişken grupları arasında ise; 34-40 yaş ve 46-55 yaş grubu öğretmenler ile 35-45 yaş ve 46-55 yaş grubu öğretmenler, 56 ve üzeri yaştaki öğretmenlere oranla daha yüksektir.

Öneriler

Her ne kadar yapılan çalışmada öğretmenler STCY uygulamalarında harflerin öğretim sırasını uygun bulsa da yönteme yönelik olarak yürütülen benzer çalışmalar incelendiğinde harf öğretim sıralamasının eğitim öğretim uzmanlarınca gözden geçirilerek düzenlemesi gerekmektedir. Günlük hayatta sık duyduğu işlek seslerin öncelikli olarak okutulması gerekmektedir. Ayrıca harflerin öğretim süreci esnek olarak yürütülmelidir.

STCY'nin her aşamasında öğretmenlerin öğrencilerine iyi bir model olabilmesi, sesi anlamlı hale getirebilmesi, öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirebilmesi, birtakım görsellerden yararlanarak sesin hissettirilmesi gibi uygulamaların yeterince yapılabilmesi için birinci sınıf okutacak öğretmenlere eğitim-öğretim yılının başlarında ses temelli cümle yöntemine ve birinci sınıf Türkçe öğretim programına yönelik hizmet-içi eğitimler verilebilir. Birinci sınıf öğretmenleri kendi eğitim bölgesi içerisindeki zümreleriyle daha sıkı bir koordinasyon içerisinde olması sağlanabilir.

STCY'nin etkililiğine ve verimliliğine yönelik olarak olumlu ve olumsuz yönlerini tespit etmeye dayalı bilimsel çalışmalar yapılmalıdır. Ses temelli cümle yöntemiyle birlikte yürütülen bitişik eğik el yazısının etkililiği sorgulanmalıdır. Ses temelli cümle yöntemiyle beraber uygulanabilecek alternatifli yöntemlere yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

STCY ile öğrenciler okuma yazmaya daha çabuk geçse de okuma hızları düşük ve heceler ayrılarak okunmaktadır. Bu durumda 1. sınıf öğretmenlerinin haftalık ders programları çerçevesinde okuma uygulamalarını arttırması ve güçlüğü giderilmesi gerekmektedir. Okuma uygulamalarının sadece Türkçe dersinde değil diğer derslerde de konuya uygun olarak yoğun olarak sürdürülmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Acat, B. M. ve Özsoy, U. (2006). Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi (15-38). Gazi Üniversitesi, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Aktay, E. G. ve Yaşar, Ş. (2015). Okuma becerisi açısından cümle yöntemi ve ses temelli cümle yöntemi. Turkish Studies- International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 10(7), 1-18.
- Aktürk, Y. ve Taş, A. M. (2011). İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yönteminin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. Haziran 2011, 2(1), 27-37.
- Aktürk, Y. (2009). İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yönteminin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri (Şanlıurfa/Viraneşhir örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Akyol, H. ve Temur, T. (2008). Ses temelli cümle yöntemi ve cümle yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin okuma yazma becerilerinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 79-95.
- Babayiğit, Ö. (2012). İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine ilişkin alternatif ses sıralamasının etkililiğinin incelenmesi. Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Bay, Y. (2010). Ses temelli cümle yöntemiyle ilk okuma yazma öğrenen ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma hızları ve okuduğunu anlama düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 257-277.
- Bektaş, A. (2007). Ses temelli cümle yöntemiyle gerçekleştirilen ilk okuma yazma öğretiminin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Belet, D. ve Karadağ, R. (2007). Ses temelli cümle yönteminin etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri. *III. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi*. 18- 20 Haziran 2007, Ankara.
- Beyazıt, N. (2007). İlk Okuma Yazma Öğretiminin Kazandırılmasında Çözümleme Yöntemi ve Ses Temelli Cümle Yönteminin Farklı Bakış Açılıyla Değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Çelenk, S. (2002). *İlk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri*. İlköğretim online e-dergi. 1(2).ss: 40-47.
- Demirel, Ö. (2006). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Duran, E. ve Çoban O. (2011). Ses temelli cümle yöntemine yönelik öğretmen görüşleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi /2011 Cilt: 1, Sayı: 3*
- Durukan, E. ve Alver, M. (2008). Ses temelli cümle yönteminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 279-289.
- Gülbaş, Ç. (2008). Yeni İlköğretim I. Sınıf İlk Okuma-Yazma Dersi Öğretim Programı Uygulamasına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Muğla.
- Gün, A. (2006). Öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine ilişkin algıları ve görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İzmir.
- Gün, A. & Yıldız, V. (2007). Öğretmenlerin ses temelli cümle yöntemine ilişkin algıları ve görüşleri. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Tokat.
- Güneş, Firdevs. (2007). Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartal, H. (2011). Ses temelli cümle yönteminde sesi hissetme ve tanımaya yönelik Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzunda yer alan uygulamaların değerlendirilmesi. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi*. 2011(2). Gazi Üniversitesi.

- Maviş, F. Ö. , Özel, Ö. Ve Arslan, M. (2014). İlk okuma yazma öğretiminde cümle çözümlene ve ses temelli cümle yönteminin öğretmen görüşleri doğrultusunda karşılaştırılması (Tokat ili örnekleme). *Journal of Academic Social Science Studies*. 28, 481-494.
- MEB. (2005). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009), *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu* (1-5. Sınıflar), Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Öz, F. (2005). *Uygulamalı İlk Okuma Yazma Öğretimi* (5. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özsoy, U. (2006). *Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi.
- PISA. (2013). PISA 2012 Ulusal Ön Raporu. Ankara <http://pisa.meb.gov.tr/?lang=tr> adresinden erişim sağlanmıştır.(11 Mayıs 2015).
- Sağırılı, M. (2006). Ses temelli cümle yönteminin ilk okuma yazma öğretimi süreç ve etkinlikler üzerindeki başarısının uygulama öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi. Gazi Üniversitesi Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, Gazi Üniversitesi, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Samancı, S. (2007). *Ses temelli cümle yöntemiyle okuma yazma öğretiminde ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları problemler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Sönmez, M. (2006). Ses temelli cümle yönteminin uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve çözüm önerileri, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
- Şahin, İ. , Turan, S. , ve Apak, Ö. (2006). *İlk okuma öğretiminde ses temelli cümle yöntemiyle çözümlene yönteminin karşılaştırılması*. *Millî Eğitim Dergisi*. 171, 109-129.
- Tok, Ş. ,Tok, T. N. ve Mazı, A. (2008). *İlkokuma yazma öğretiminde çözümlene ve ses temelli cümle yöntemlerinin değerlendirilmesi*. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi* kış 2008, sayı: 53, ss: 123-144.
- Turan, M. (2007). İlköğretim Birinci sınıf Türkçe Dersi İlk Okuma Yazma Programında Uygulanan Ses Temelli Cümle Yönteminin Uygulamadaki Etkililiği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Turan, M. ve Yalçın H. (2009). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemi ve çözümlene yöntemine ilişkin görüşleri. *1.uluslararası eğitim araştırmaları konferansı*. 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale, Mayıs, 2009.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*.(9.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.